

**UCHWAŁA NR XXXI/183/17
RADY MIASTA KOLNO**

z dnia 29 grudnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2018.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, 2232) w związku z art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z 2017 r. poz. 2245) Rada Miasta Kolno uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2018, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kolno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

Przewodniczący Rady Miasta

Mieczysław Śniadach

MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W MIEŚCIE KOLNO NA ROK 2018.

Wprowadzenie

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2018 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych oraz związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie miasta Kolno. Jego treść oparta jest na dokumentach:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.), określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.).

Niniejszy dokument stanowi kontynuację i rozwinięcie działań prowadzonych w latach ubiegłych oraz stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Kolno na lata 2015 – 2024.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi umożliwia realizację działań profilaktycznych i zaradczych na szczeblu gminnym. Ustawodawca wskazał zarówno zadania, jakie mają być realizowane, formę prawną w postaci gminnego/miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zwanego dalej programem, jak i środki finansowe na realizację tych zadań. Źródłem finansowania programu są środki finansowe budżetu gminy/miasta pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Plan wydatków i koszt wykonania gminnego/miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych ustala się w budżecie gminy/miasta uchwalonym rokrocznie na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077).

Diagnoza problemów alkoholowych na terenie miasta Kolno.

Raport ma na celu przedstawienie wyników badań diagnostycznych przeprowadzonych w 2016 r. obejmujących podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, przemocą w rodzinie oraz środowisku szkolnym, cyberprzemocą, a także postawami społecznymi. Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Kolnie wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

1. Dorośli mieszkańcy miasta.

Badania miały charakter ulicznej ankiety w formie papier – ołówek i obejmowały mieszkańców Kolna pomiędzy 18 a 50 rokiem życia. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie. W badaniu wzięło udział 100 osób, w tym 27 mężczyzn oraz 73 kobiety. Średnia wieku respondentów wynosiła 35,7 lat.

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym w szczególności obejmujących:

- 1) postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- 2) zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- 3) zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- 4) zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów,
- 5) zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu,
- 6) zagadnienia związane z przemocą w rodzinie, w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych,
- 7) zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

Pierwszą z poruszanych kwestii był wiek inicjacji alkoholowej. Okazuje się, że największa liczba mieszkańców (46%) miała styczność z alkoholem po raz pierwszy pomiędzy 16 – 18 rokiem życia, a znaczna część, bo aż 39% wypila pierwszy napój alkoholowy po ukończeniu 18 roku życia, co dobrze świadczy o zwyczajach związanych ze spożywaniem alkoholu panujących w społeczności lokalnej.

Kolejną kwestią była częstotliwość spożywania alkoholu. Aż 22% respondentów to osoby deklarujące abstynencję. Największa liczba badanych przyznała, że pije alkohol kilka razy w roku (48%) lub kilka razy w miesiącu (22%). Można podsumować ten wynik stwierdzeniem, że 30% dorosłych mieszkańców Kolna pije alkohol regularnie.

W subiektywnej ocenie większości mieszkańców Kolna w okolicy znajduje się zbyt duża ilość punktów, w których można kupić alkohol (54%). 45% respondentów deklaruje, że na terenie miasta znajduje się odpowiednia ilość takich miejsc, a 1% twierdzi, że jest ich zbyt mało.

Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. Aż 74% mieszkańców uważa, że należy ograniczyć dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż. Dodatkowo 69% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.

Większość (66%) respondentów raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.

Przekonania dotyczące wychowywania dzieci.

15% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 25% podejrzewa, że tak się dzieje.

Wśród badanych mieszkańców tylko 17% deklaruje, że wie do jakich instytucji może się zgłosić osoba doświadczająca przemocy w rodzinie.

Społeczność Kolna powinna być objęta kampanią informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które udzielają pomocy. Jedną z prostszych i bardziej ekonomicznych metod dotarcia do dużej liczby osób byłyby plakaty oraz ulotki psychoedukacyjne zawierające informacje o lokalnych instytucjach, które niosą pomoc osobom doznającym przemocy.

Niemal wszystkie (94%) osoby badane zdecydowanie lub raczej zgadzają się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Jest to częściowo prawdziwe stwierdzenie i biorąc pod uwagę dane dotyczące interwencji w sprawach przemocy w rodzinie można zauważyć, że duża część sprawców znajduje się pod wpływem alkoholu. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie obecnie jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w „dobrych domach”. Jednak mieszkańcy Kolna raczej nie są skłonni myśleć schematycznie. Większość z nich (80%) uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. Podobnie 96% zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta jak i mężczyzna. Społeczność Kolna jest dość dobrze uświadomiona w kwestiach przemocy w rodzinie. Jedynie 5 do 6% osób zdecydowanie lub raczej zgodziło się z takimi fałszywymi twierdzeniami jak: „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać”, „przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary”, „policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych”.

O hazardzie mówi się, że to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety uzależnienie od hazardu często występuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu i narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów bukmacherskich. Z zapytania mieszkańców Kolna o doświadczenia z tego typu formami rozrywki wynika, że raczej niewielka liczba społeczności lokalnej korzysta z gier losowych. Wśród respondentów nikt regularnie nie korzysta z zakładów bukmacherskich ani internetowych gier hazardowych, jedynie 4% od czasu do czasu gra na automatach.

Badania wykazały, że cyberprzemoc jest poważnym problemem w lokalnej społeczności. Niemal jedna trzecia respondentów (29%) ma w swoim otoczeniu osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego (np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia, zniesławienia). Aż 13% nie jest pewnych, ale ma podejrzenia, że tak właśnie się stało. Wyniki wskazują na ogromną potrzebę edukacji prawnej i psychologicznej lokalnej społeczności, która pozwoli im uniknąć bycia ofiarą cyberprzestępczości, a także lepiej radzić sobie z trudnymi sytuacjami związanymi z pogwałceniem praw w Internecie.

Kolejne niepokojące dane związane są z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w środowisku lokalnym. Połowa badanych mieszkańców (50%) uważa, że tego typu uzależnienie jest bardzo powszechne w środowisku lokalnym, a kolejne 33% ocenia je jako dość powszechne.

2. Dzieci i młodzież szkolna.

Na terenie Kolna przebadano następujące placówki oświatowe:

- 1) Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Kolnie,
- 2) Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Henryka Sienkiewicza w Kolnie,
- 3) Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kolnie.

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, czy wszystkie pytania zostaną wypełnione.

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza następujących problemów społecznych:

- 1) używanie przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych, w tym picie alkoholu,
- 2) palenie papierosów oraz używania narkotyków i dopalaczy (opisane w programie przeciwdziałania narkomanii),
- 3) problemów przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym,
- 4) hazardu i innych ryzykownych zachowań,
- 5) używania komputera i zagrożenia cyberprzemocą.

Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej dzieci i młodzieży w Kolnie, oprócz przyzwolenia rodziny są spotkania ze znajomymi. Utrzymanie pozycji w grupie znajomych jest jedną z najsilniejszych motywacji, aby sięgnąć po alkohol. Prawdopodobnie tę można wykorzystać w dobrym celu. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

W przypadku większości uczniów kontakt z alkoholem był jednorazowy lub próbowali go kilka razy w życiu. Warto jednak podkreślić, że wszyscy badani uczniowie nie ukończyli 18 roku życia, a podawanie im alkoholu jest przestępstwem. Niepokoi fakt, że znaleźli się uczniowie, którzy deklarują spożywanie alkoholu codziennie lub prawie codziennie. Być może są to osoby, które podczas badania chciały się „popisać”, jednak nie należy bagatelizować takich niepokojących sygnałów.

Badania wykazały, że uczniowie generalnie czują się bezpiecznie w szkole. Niestety istnieje grupa uczniów, którzy zdecydowanie nie czują się bezpiecznie. Być może są to młodzi ludzie, którzy pełnią rolę tzw. kozłów ofiarnych. Ten problem wymaga dalszej analizy np. przeprowadzenia przez pedagoga lub psychologa szkolnego badań socjometrycznych w każdej klasie i identyfikację uczniów skupiających agresję grupy. Badania wykazały, że zjawisko prześladowania najmłodszych uczniów zwane od wielu lat jako „fala”, „chrzest” czy „kocenie” jest obecne w środowisku szkolnym, szczególnie wśród uczniów Gimnazjum w Kolnie. Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Poziomą agresywność dorastającej młodzieży wzrasta, liczne są również akty przemocy dokonywane przez dzieci i młodzież wobec ich rówieśników. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i wchodzenia w kontakty z innymi ludźmi. Mimo generalnego poczucia, że szkoła jest miejscem bezpiecznym, relatywnie wysoki odsetek uczniów deklaruje, że codziennie doświadczają w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej lub psychicznej). Jeśli chodzi o korzystanie z gier hazardowych, to większość uczniów nie korzystała w ogóle z takich form rozrywki.

3. Sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Kolna. Grupa badana stanowiła 20 osób – 16 kobiet i 4 mężczyzn. Większość – 15 respondentów, to pracownicy punktów, natomiast 5 to równocześnie ich właściciele. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wynosiła 42,1 lat.

Cel badania.

Obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postaw sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- 1) sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- 2) sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- 3) spożywanie alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- 4) nieprzyjemne sytuacje zainicjowane przez osoby spożywające alkohol.

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określenie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych. Łącznie 20 % badanych sprzedawców napojów alkoholowych przyznało, że alkohol zawarty w piwie oraz winie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy to o wielkim zasięgu mitu mówiącego, że napoje o niższej zawartości alkoholu nie są tak naprawdę „alkoholem” i można je pić bez konsekwencji zdrowotnych ani uzależniania się. Aż 90% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

Kolejne pytania dotyczyły subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia.

Sprzedawcy oceniają, że alkohol jest produktem trudnym (40%) lub zdecydowanie trudnym (55%) do zdobycia przez osoby nieletnie.

Podobnie jak w przypadku dorosłych mieszkańców, sprzedawcy reprezentują konstruktywne postawy dotyczące alkoholu: uważają, że picie alkoholu nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych, a także, że nie powinno się pić nawet niewielkiej ilości alkoholu w ciąży lub przed prowadzeniem samochodu.

Sprzedawcy napojów alkoholowych w Kolnie jednomyślnie uważają (85%), że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18 roku życia. Sprzedawcy napojów alkoholowych deklarują, że sytuacja próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarza się z częstotliwością kilku razy w roku (70%) lub kilka razy w miesiącu (20%). Jedna osoba przyznała, że takie sytuacje zdarzają się nawet kilka razy dziennie.

Częstym zjawiskiem okazuje się być spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży. 20% przebadanych sprzedawców przyznaje, że takie incydenty zdarzają się codziennie. 3 z 20 przebadanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy miało miejsce nieprzyjemne najście związane z nadużywaniem alkoholu w obrębie sklepu. Również 3 osoby przyznały się, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy trzeba było wezwać policję/straż miejską z prośbą o interwencję w sprawie nieprzyjemnego zajścia związanego z używaniem alkoholu w obrębie sklepu.

17 z 20 badanych deklaruje, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie niepełnoletniej. Trzy osoby nie są pewne, czy nie zrobiły tego nieświadomie i nikt nie przyznał się do sprzedaży. W przypadku wątpliwości do wieku, wszyscy badani sprawdzają dowody potwierdzające wiek. 75% sprzedawców robi to zawsze, 15% - często, a 10% rzadko.

Prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej.

Baza w mieście:

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolnie.
2. Punkt Konsultacyjno – Informacyjny ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
3. Grupa AA „Tęcza”.
4. Świetlica Środowiskowa „Stokrotka” działająca przy Urzędzie Miasta Kolno, pełniąca funkcję placówki opiekuńczo – wychowawczej prowadzonej w formie wsparcia dziennego.
5. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kolnie.
6. Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Kolnie.
7. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
8. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie.

Miasto Kolno realizuje profilaktykę uzależnień w trzech kolneńskich szkołach: Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Kolnie, Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Henryka Sienkiewicza w Kolnie oraz Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kolnie. Wszystkie ww. szkoły realizują szkolne programy profilaktyczne.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi od 1996 roku wprowadziła obowiązek realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych art. 4¹ stanowi, że „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin”.

W szczególności zadania te obejmują:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Reklama i promocja napojów alkoholowych.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centów integracji społecznej.
7. Kompetencje członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

8. Zasady finansowania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2018.
9. Harmonogram wydatków realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2018.
10. Kontrola realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2018.

Zgodnie z art. 18² ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywane będą jedynie na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, a także na zadania realizowane przez placówki wsparcia dziennego, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i sprawowaniu pieczy zastępczej. Kwestię finansowania w ramach gminnych programów placówek wsparcia dziennego wprowadziła do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z lipca 2014 r.

Opis realizacji ww. zadań wynikających z ustawy:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które w Polsce diagnozuje się na podstawie Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych – Rewizja X (ICD X).

Skuteczność leczenia uzależnienia od alkoholu zależy w dużym stopniu od nieprzerwanego zaangażowania pacjentów w trwające do 24 miesięcy programy terapeutyczne. Najczęściej na całość leczenia składa się:

- 1) program podstawowy, trwający od 6 do 8 tygodni w oddziałach całodobowych i dziennych lub ok. 6 miesięcy w placówkach ambulatoryjnych,
- 2) programy: ponadpodstawowy i pogłębiony, trwające od czasu ukończenia programu podstawowego, 12 do 18 miesięcy, których celem jest nauka zapobiegania nawrotom czynnego uzależnienia, nauka radzenia sobie bez alkoholu z emocjami, relacjami, zadaniami życiowymi.

Poziom finansowania świadczeń w zakresie leczenia uzależnień przez NFZ zabezpiecza najczęściej realizację tylko podstawowego programu psychoterapii uzależnienia lub tylko część świadczeń w ramach programu podstawowego.

1. Rekomenduje się zakup ponadpodstawowego programu terapii uzależnienia lub elementów brakujących programu podstawowego, ponadpodstawowego i pogłębionego, tak aby pacjenci otrzymali pełną, kompleksową, a nie tylko podstawową ofertę leczenia.
2. Rekomendowanym standardem są również cotygodniowe indywidualne spotkania pacjentów z terapeutami prowadzącymi ich leczenie.
3. Rekomenduje się poszerzenie ofert placówek leczenia uzależnienia od alkoholu o programy nakierowane na ograniczenie spożywania alkoholu i zakup takich programów oraz finansowe wspieranie szkoleń terapeutów w zakresie umiejętności pracy terapeutycznej ukierunkowanej na ograniczenie spożywania alkoholu przez pacjentów.
4. Programy terapii dla młodzieży uzależnionej i zagrożonej uzależnieniem.
Z terapeutycznego punktu widzenia w pracy z młodymi ludźmi ważne są wyjazdy terapeutyczne, turnusy rehabilitacyjne, zajęcia treningowe. Integralną część programu powinny także stanowić zajęcia edukacyjno – terapeutyczne dla rodziców/opiekunów oraz praca terapeutyczna z całą rodziną.
5. Programy pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc domową.
W rodzinach z problemem alkoholowym nierzadko dochodzi do przemocy. Dlatego niezwykle istotne jest, aby w placówkach leczenia uzależnienia była prowadzona wstępna diagnoza zjawiska przemocy domowej u każdego nowego pacjenta. Miasto więc powinno wspierać finansowo zakup takich programów, a także wyposażyć biblioteki placówek w publikacje o tematyce przemocy oraz zadbać o przeszkolenie w tym kierunku wybranych pracowników leczących osoby uzależnione.
6. Dofinansowanie kształcenia pracowników placówek do uzyskania certyfikatu specjalisty psychoterapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień.
Miasto powinno dofinansować szkolenia terapeutów, odbywające się w ramach zdobywania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu. Szczególnie istotne jest uczestnictwo w programie szkolenia w zakresie specjalisty psychoterapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień. Stosowną w tym przypadku podstawą prawną dofinansowania jest zapis w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
7. Dofinansowanie doskonalenia zawodowego pracowników lecznictwa odwykowego.
Psychologowie oraz lekarze powinny uczestniczyć w konferencjach, szkoleniach, treningach, warsztatach doszkalających ich umiejętności zawodowe, po uprzednim złożeniu wniosku od dyrektora placówki leczenia odwykowego do samorządów terytorialnych.

8. Finansowania superwizji klinicznej pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu po uprzednim złożeniu wniosku od dyrektora placówki leczenia uzależnienia do jednostki samorządu terytorialnego.
9. Dofinansowanie remontu i adaptacji placówek leczenia uzależnienia.
10. Doposażenie placówek lecznictwa odwykowego.

Do realizacji zadań statutowych placówki leczenia uzależnienia potrzebne jest wyposażenie placówki w podstawowe meble oraz sprzęt, jak np.: alkomat, kesrokopiarka, telewizor, odtwarzacz DVD, dyktafon, materace, tablice, kamera do nagrywania sesji, komputer z dostępem do Internetu i inne. Jednostka samorządu terytorialnego może pomóc w uzupełnieniu wyposażenia placówki, ułatwiając jej realizację programów leczenia.
11. Zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów w placówce.

Systematyczne zakupy materiałów edukacyjnych na rzecz placówek leczenia uzależnienia od alkoholu bardzo ułatwia pracę terapeutyczną. Mogą to być: książki, broszury, ulotki, czasopisma tj. „Świat problemów”, „Remedium”. Szczególnie cenną pozycją dla terapeutów jest dwumiesięcznik „Terapia uzależnienia i współuzależnienia”. Prenumerata tego czasopisma przez samorząd na rzecz placówek leczenia uzależnienia ułatwi dostęp terapeutów i lekarzy do współczesnej wiedzy i praktyki klinicznej w leczeniu uzależnień.
12. Tworzenie oferty pomocy dla osób niesłyszących pijących problemowo.

Rekomenduje się finansowanie nauki języka migowego dla specjalistów psychoterapii uzależnień, szkoleń w obszarze leczenia osób uzależnionych, dla psychologów będących doradcami osób z uszkodzonym słuchem lub finansowanie pracy tłumaczy migowych, przynajmniej na etapie pierwszego kontaktu osoby niesłyszącej z placówką.
13. Dofinansowanie programów rehabilitacji dla osób uzależnionych po zakończonych programach psychoterapii uzależnienia.

Wskazane jest, aby samorząd terytorialny dofinansował różne formy rehabilitacji osób uzależnionych, tym bardziej, że są one w bardzo ograniczonym zakresie finansowane przez NFZ i pomoc społeczną. Szczególnie rekomenduje się finansowanie aktywizacji zawodowej osób uzależnionych oraz wzmoczonych oddziaływań rehabilitacyjnych wobec osób bezdomnych.
14. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz utrzymanie budynku.

Podstawowe zadania punktu konsultacyjnego:

  - 1) Motywowanie zarówno osób uzależnionych jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego,
  - 2) Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nie uzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,

- 3) Udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące, ewentualne uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu),
  - 4) Rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
  - 5) Inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
  - 6) Gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.
15. Możliwość zorganizowania pielgrzymki trzeźwościowej do Lichenia lub Częstochowy dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin.
  16. Opłacenie kosztów biegłego psychologa i psychiatry orzekającego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
  17. Dofinansowanie Wojewódzkiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w kwocie 3000 zł, lub wsparcie bieżącego funkcjonowania Poradni Terapii Uzależnień w Kolnie.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Dofinansowanie pracy terapeutycznej z rodziną.
Wskazane jest, aby placówki leczenia uzależnienia w podstawowym programie terapii osób uzależnionych, organizowały sesje rodzinne i spotkania konsultacyjne dla rodzin, a w programie ponadpodstawowym i pogłębionym terapię par, terapię rodzinną lub wybrane treningi zachowań, np.: komunikacji rodzinnej, umiejętności wychowawczej, bliskości. Dla miasta może to oznaczać konieczność zakupu programów zdrowotnych lub świadczeń z tego zakresu albo też pokrycie kosztów dodatkowych szkoleń i materiałów edukacyjnych dla pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu.
2. Programy psychoterapii współuzależnienia.
Współuzależnienie nie jest chorobą. Jest to efekt przystosowania się do sytuacji problemowej. Programy pomocy dla osób współuzależnionych realizowane są najczęściej w poradniach. Po wystąpieniu z wnioskiem o dofinansowanie placówki lecznictwa odwykowego w program psychoterapii współuzależnienia, gmina może zakupić program, ponieważ jest on rekomendowany przez PARPA.
3. Programy pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób dorosłych, wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym.

Efektorem doświadczeń wyniesionych z życia w rodzinie z problemem alkoholowym mogą być pewne utrwalone schematy zachowań i reakcji emocjonalnych, które utrudniają osiągnięcie zadowolenia i satysfakcji z życia, a zwłaszcza nawiązywanie bliskich relacji z innymi ludźmi w dorosłym życiu. Powstały na tym tle zespół zaburzeń przystosowania nazywany jest przez terapeutów syndromem dorosłego dziecka alkoholika (DDA). Pomoc może przybierać różne formy. Może to być: edukacja, poradnictwo, interwencja kryzysowa, pomoc psychologiczna w rozwoju osobistym, motywowanie do podjęcia psychoterapii (pomoc o charakterze krótkotrwałym), psychoterapia (krótka i średnioterminowa). Pomaganie osobom z syndromem DDA może oznaczać dla miasta podjęcie działań w zakresie zakupu programów pomocy profesjonalnej dla tej grupy pacjentów (grup wsparcia, rozwoju osobistego, psychoterapii) oraz szkoleń podnoszących kompetencje specjalistów psychoterapii uzależnień w tym obszarze.

4. Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.

Na podstawie badań naukowych określono, że w Polsce 943 tys. dzieci i młodzieży w wieku poniżej 18 roku życia ma rodziców z problemami wynikającymi z picia. Populacja ta stanowi 13 % tej grupy wiekowej. Odsetek ten waha się od 11% wśród dzieci do 4 roku życia do prawie 15% w grupie wiekowej 13 – 17 lat.

1) Udzielanie pomocy dzieciom z problemem alkoholowym jest jednym z priorytetowych zadań samorządów lokalnych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Szczególną rolę w tym zakresie odgrywa prowadzenie placówek wsparcia dziennego. Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.) „Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny z systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo – wychowawczej, regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej”. Zgodnie z art. 24 ust. 1 pkt. 1 ww. ustawy, Świetlica Środowiskowa „Stokrotka” działająca przy Urzędzie Miasta Kolno, jest placówką wsparcia dziennego i prowadzona jest w formie opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych. Natomiast art. 24 ust. 2 ustawy mówi, iż placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku:

- a) opiekę i wychowanie,
- b) pomoc w nauce,
- c) organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

- 2) Ubezpieczenie budynku od OC.
  - 3) Opłata abonamentowa radiowo – telewizyjna za cały rok w Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”.
  - 4) Dofinansowanie obozów i wyjazdów o charakterze profilaktyki uzależnień dla dzieci z rodzin alkoholowych i rodzin z grupy ryzyka z miasta Kolno, organizowanych przez inne instytucje np. Kościoły.
  - 5) Finansowanie kolonii letnich lub wycieczek o charakterze profilaktyki uzależnień dla dzieci z rodzin alkoholowych i z rodzin z grupy ryzyka, pochodzących z miasta Kolno, organizowanych przez Urząd Miasta Kolno ze środków profilaktyki alkoholowej w tym opłata OC i NW kolonii. Zatrudnienie na umowy – zlecenia kierownika kolonii i wychowawców kolonii oraz w razie potrzeby pielęgniarkę. Ewentualny zakup ubezpieczenia OC dla kierownika i wychowawców na czas trwania kolonii.
  - 6) Remont budynku Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka” (m. in.. położenie paneli w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym ds. Uzależnień oraz Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka” oraz zakup nowych mebli), zakup sprzętu komputerowego.
  - 7) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym.
  - 8) Dofinansowanie bieżącej działalności placówek, w których prowadzona jest praca z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym.
  - 9) Finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”.
  - 10) Finansowanie paczek świątecznych dla dzieci ze Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka” oraz kolacji wigilijnej w restauracji wybranej z najlepszej oferty cenowej.
  - 11) Organizowanie lokalnych porad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym.
  - 12) Rekomendowane jest finansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych w placówkach wsparcia dziennego realizujących zadania określone w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
- 1) Wspieranie działalności grup samopomocowych (w tym grup wsparcia) dla osób doznających przemocy w rodzinie.
  - 2) Zapewnienie dostępności specjalistów przygotowanych do pracy z członkami rodzin z problemem przemocy – dorosłymi i dziećmi.
  - 3) Wdrażanie i finansowanie metod pracy z osobami doznającymi przemocy w rodzinie, mających na celu zwiększenie umiejętności i możliwości radzenia sobie z przemocą (programy, warsztaty).

- 4) Organizowanie szkoleń, konferencji i seminariów z zakresu poznawania mechanizmów zjawiska przemocy w rodzinie, specyfiki funkcjonowania osób doznających przemocy w rodzinie i stosujących przemoc, konsekwencji życia w rodzinie z problemem przemocy, zasad kontaktu z klientem itp. oraz szkolenia dla służb zajmujących się pomaganiem osobom krzywdzonym i doznającym przemocy (w tym lekarze rodzinni).
- 5) Udział członka Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- 6) Zwiększenie dostępności i podniesienia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.
- 7) Współpraca interdyscyplinarna z Policją, MOPS, PCPR, szkołami, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną.
- 8) Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci.
- 9) Prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży – w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- 1) Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo – wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży. Do zadań samorządu lokalnego należy wspieranie tych placówek, np. poprzez podnoszenie kompetencji nauczycieli czy realizatorów programów profilaktycznych, a przede wszystkim wdrażanie programów o potwierdzonej skuteczności.
- 2) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów.
- 3) Realizację programów profilaktycznych dla rodziców i aktywna współpraca z nimi w tym obszarze.
- 4) Wdrażanie programów profilaktyczno – interwencyjnych dla młodzieży upijającej się.
- 5) Wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez mentorów/tutorów, programów liderskich i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia.
- 6) Realizacja środowiskowych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.

- 7) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
- 8) Diagnoza lokalnych problemów społecznych. Badania opinii społecznej, badania przeprowadzone w sklepach oraz badania przeprowadzone wśród uczniów.
- 9) Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych.
- 10) Współpraca ze szkołami na rzecz promocji zdrowia i wskazywania alternatywnych form spędzania czasu wolnego z dala od używek np. rajd rowerowy, wycieczki połączone z konkursami i zabawami o charakterze profilaktyki uzależnień.
- 11) Zatrudnienie na umowę – zlecenie nauczyciela zajęć muzycznych. Zajęcia będą prowadzone dla chętnych dzieci ze Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”.

Edukacja publiczna w zakresie profilaktyki alkoholowej.

W interesie każdego samorządu leży poinformowanie społeczności lokalnej o tym, gdzie i jak szukać pomocy w sytuacjach związanych z negatywnymi konsekwencjami używania alkoholu.

- 1) Prowadzenie lokalnych kampanii np.: „Przeciw pijanym kierowcom”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Stop przemocy”.
- 2) Udział i finansowanie działań w ramach obchodów Podlaskich Dni Rodziny.

Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.

- 1) Kampanie społeczne.
- 2) Nawiązanie kontaktu ze szkołami średnimi w celu wprowadzenia cyklu zajęć profilaktycznych poświęconych bezpieczeństwu komunikacyjnemu.
- 3) Realizacja programów profilaktycznych w szkołach nauki jazdy.
- 4) Finansowanie programów profilaktyki alkoholowej dla kierowców zawodowych.
- 5) Organizowanie programów psychokorekcyjnych dla kierowców zatrzymanych za jazdę w stanie nietrzeźwości lub stanie po spożyciu alkoholu.

Działania na rzecz ograniczenia populacji osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.

- 1) Wdrażanie do podstawowej opieki zdrowotnej programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji (WRKI) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- 2) Finansowanie szkoleń dla personelu medycznego w obszarze WRKI.
- 3) Zakup materiałów edukacyjnych dla personelu medycznego i pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- 1) Udostępnienie lokalu dla grupy „AA”.

- 2) Wspieranie grup samopomocowych.
- 3) Prowadzenie systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie miasta z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie.
- 4) Zakup pomocy z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy do szkół, bibliotek, lecznictwa odwykowego, punktu konsultacyjnego i Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”.

5. Reklama i promocja napojów alkoholowych.

Zgodnie z art. 13¹ ust 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zabrania się na obszarze kraju reklamy i promocji napojów alkoholowych, z wyjątkiem piwa, którego reklama i promocja jest dozwolona, pod warunkiem że:

- 1) nie jest kierowana do małoletnich,
- 2) nie przedstawia osób małoletnich,
- 3) nie łączy spożywania alkoholu ze sprawnością fizyczną bądź kierowaniem pojazdami,
- 4) nie zawiera stwierdzeń, że alkohol posiada właściwości lecznicze, jest środkiem stymulującym, uspokajającym lub sposobem rozwiązywania konfliktów osobistych,
- 5) nie zachęca do nadmiernego spożywania alkoholu,
- 6) nie przedstawia abstynencji lub umiarkowanego spożycia alkoholu w negatywny sposób,
- 7) nie podkreśla wysokiej zawartości alkoholu w napojach alkoholowych jako cechy wpływającej pozytywnie na jakość napoju alkoholowego,
- 8) nie wywołuje skojarzeń z:
  - a) atrakcyjnością seksualną,
  - b) relaksem lub wypoczynkiem,
  - c) nauką lub pracą,sukcesem zawodowym lub życiowym

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Jednym z zadań własnych samorządów gminnych realizowanych w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (określonych w art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) jest wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej. Zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1828), centrum integracji społecznej (CIS) może być tworzone przez jednostkę samorządu terytorialnego w formie jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego oraz przez organizację pozarządową lub podmiot, o którym mowa w art. 3 pkt. 1 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku

publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.). Żadna instytucja nie wyszła z pomysłem utworzenia CIS w Kolnie.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ww. ustawy działalność CIS finansowana jest m.in. z dotacji pochodzącej z dochodów własnych gminy, przeznaczonych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przy czym możliwość ta nie dotyczy CIS, działającego w formie jednostki budżetowej

7. Kompetencje członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolnie w obecnym składzie została powołana Zarządzeniem Nr 24/15 Burmistrza Miasta Kolno z dnia 28 stycznia 2015 r. Wszyscy członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolnie, zgodnie z art. 41 pkt. 44 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zostali przeszkoleni do pracy w zespołach problemowych. MKRPA w Kolnie inicjuje i koordynuje działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie miasta. Podstawowe kompetencje MKRPA to:

- 1) Praca z klientem, motywowanie do abstynencji. Zakres: uzależnienie od alkoholu, picie ryzykowne, picie szkodliwe oraz strategie pomocy, w tym programy redukcji szkód oraz programy ograniczania picia.
- 2) Występuje przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego lub świadka.
- 3) Rodzina z problemem alkoholowym, w tym współuzależnienie.
- 4) Sytuacja dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym oraz strategie pomocy organizowanej w środowisku lokalnym z uwzględnieniem pracy socjoterapeutycznej.
- 5) Zjawisko przemocy w rodzinie – aspekty prawne i psychologiczne, praca w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych, procedura „Niebieskie Karty” z uwzględnieniem roli gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 6) Skuteczne strategie profilaktyczne, wiedza o czynnikach ryzyka i czynnikach chroniących, profilaktyka szkolna, środowiskowa i rodzinna, standardy programów profilaktycznych oraz ich ewaluacja.
- 7) Diagnoza problemów alkoholowych w środowisku lokalnym.
- 8) System rozwiązywania problemów alkoholowych w Polsce oraz budowanie gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i ich ewaluacja.
- 9) Zasady wydawania i cofania zezwoleń oraz prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

- 10) Lokalne strategie ograniczania dostępności alkoholu, w tym zawartość merytoryczna uchwał podejmowanych przez rady gmin na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 11) Kontakt z klientem gminnej komisji – osobą uzależnioną, współuzależnioną, osobą doświadczającą przemocy i stosującą przemoc.

Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Wynagrodzenie dla członków MKRPA za udział w posiedzeniu komisji wynosi:
  - 1) przewodniczący Komisji – w wysokości 18% najniższego wynagrodzenia krajowego ustalonego Zarządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej,
  - 2) członkowie Komisji po 15% minimalnego wynagrodzenia.
2. Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia stanowi lista obecności z posiedzenia Komisji.
3. W przypadku brania udziału w jednym dniu w kilku czynnościach wymienionych w zadaniach Komisji, przysługuje jedno wynagrodzenie.

Wynagrodzenie nie przysługuje członkom Komisji będącym pracownikami Urzędu Miasta Kolno

8. Zasady finansowania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2018 oraz sposób realizacji zadań.

Rada Miasta Kolno przyjmuje stosowną uchwałą sposób i realizację programu oraz zleca realizację programu Burmistrzowi. Burmistrz jest wykonawcą uchwalonego programu.

1. Finansowanie.

Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2018 są dochody własne gminy, w tym uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. Określa je preliminarz wydatków opracowany na dany rok, zgodny z budżetem miasta w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Harmonogram.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2018 ma charakter ramowy i może ulec zmianie w przypadku nowelizacji zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Realizacja programu wymaga corocznie szczegółowego określenia zadań opracowanych w harmonogramie wraz z preliminarzem wydatków, który jako część integralna programu zostanie przyjęty uchwałą Rady Miasta Kolno.
3. Sposób realizacji zadań.

Burmistrz Miasta realizuje program za pośrednictwem powołanego Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który:

- 1) Współdziała z MKRPA.
- 2) Współpracuje z realizacji zadań z MOPS.
- 3) Koordynuje działania podmiotów, którym zlecane są zadania miejskiego programu.
- 4) Współpracuje ze szkołami, sądem, prokuraturą, policją, grupami samopomocowymi.

4. Monitorowanie

Monitoring poszczególnych zadań wynikających z realizacji programu będzie przeprowadzony na podstawie sprawozdań od instytucji, osób odpowiedzialnych za ich realizację. Na podstawie analizy realizowanego programu i sprawozdań, koordynujący program Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sporządzi zbiorcze sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Miasta Kolno do dnia 31 marca 2019 r.

9. Harmonogram wydatków realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2018.

Lp.	Zadania do realizacji	Sposoby realizacji	Osoba lub instytucja odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w zł
1.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.	<ol style="list-style-type: none"> 1) W razie potrzeb zakup ponadpodstawowego programu terapii uzależnienia lub elementów brakujących programu podstawowego, ponadpodstawowego i pogłębionego. 2) W razie potrzeb cotygodniowe indywidualne spotkania pacjentów z terapeutami prowadzącymi ich leczenie. 3) W razie potrzeb poszerzenie ofert placówek leczenia uzależnienia o programy skierowane na ograniczenie spożywania alkoholu i zakup takich programów oraz finansowe wspieranie szkoleń terapeutów w zakresie umiejętności pracy terapeutycznej ukierunkowanej na ograniczenie spożywania alkoholu przez pacjentów. 4) W razie potrzeb zakup programu terapii dla młodzieży uzależnionej i zagrożonej uzależnieniem. 5) W razie potrzeb zakup pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc domową. 6) Dofinansowanie szkoleń terapeutów podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe w pracy z osobami uzależnionymi. Specjalista psychoterapii uzależnień i instruktor psychoterapii uzależnień, po uprzednim złożeniu wniosku na szkolenie pracownika od dyrektora placówki leczenia uzależnienia działającego na terenie gminy. 7) Dofinansowanie doskonalenia zawodowego pracowników lecznictwa odwykowego po uprzednim złożeniu wniosku na szkolenie pracownika od dyrektora placówki lecznictwa odwykowego działającego na terenie gminy. 8) Finansowanie superwizji klinicznej pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu po uprzednim złożeniu wniosku na szkolenie pracownika od dyrektora placówki leczenia uzależnienia. 9) Dofinansowanie remontu i adaptacji placówek leczenia uzależnienia. 	Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Cały rok	23 000,00

		<p>10) Doposażenie placówek leczenia odwykowego.</p> <p>11) Zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów w placówce. Prenumerata „Świat problemów”, „Remedium”, „Terapia Uzależnienia i Współuzależnienia”</p> <p>12) W razie potrzeb, tworzenie ofert pomocy dla osób niesłyszących pijących problemowo, poprzez finansowanie nauki języka migowego dla specjalistów psychoterapii uzależnień, po uprzednim złożeniu wniosku na szkolenie pracownika od dyrektora placówki leczenia uzależnienia.</p> <p>13) Finansowanie aktywizacji zawodowej osób uzależnionych po zakończonych programach psychoterapii uzależnienia.</p> <p>14) Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i utrzymanie budynku.</p> <p>15) W razie potrzeb zorganizowanie pielgrzymki trzeźwościowej do Lichenia lub Częstochowy dla osób z rodzin z problemem alkoholowym.</p> <p>16) Opłacanie kosztów biegłego psychologa i psychiatry orzekającego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.</p> <p>17) Dofinansowanie Wojewódzkiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży lub wsparcie bieżącego działania Poradni Terapii Uzależnień w Kolnie.</p>			3 000,00
2.	<p>Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.</p>	<p>1) Dofinansowanie pracy terapeutycznej z rodziną, po uprzednim złożeniu wniosku przez dyrektora placówki leczenia odwykowego.</p> <p>2) Dofinansowanie programu psychoterapii współuzależnienia, po uprzednim złożeniu wniosku przez dyrektora placówki leczenia odwykowego.</p> <p>3) Programy pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików (DDA) w formie np.: terapii, edukacji, poradnictwa, interwencji kryzysowej, pomocy psychologicznej, po uprzednim złożeniu wniosku przez dyrektora placówki leczenia odwykowego.</p> <p>Pomoc dzieciom z rodzin alkoholowych</p> <p>1) Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczo – wychowawczej tj. Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”, działającej przy Urzędzie Miasta Kolno.</p>	<p>Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	Cały rok	5 000,00 całość wydatków w rozdziale 2

	<p>2) Ubezpieczenie budynku od OC i NW.</p> <p>3) Opłata abonentowa, radiowo-telewizyjna za cały rok w Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”.</p> <p>4) Finansowanie zajęć profilaktycznych i opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.</p> <p>5) Dofinansowanie obozów i wyjazdów charakterze profilaktyki uzależnień dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i z rodzin z grupy ryzyka z miasta Kolno, organizowanych przez inne instytucje np. kościoły, szkoły itp.</p> <p>6) Finansowanie kolonii letnich o charakterze profilaktyki uzależnień dla dzieci z rodzin alkoholowych i z rodzin z grup ryzyka, pochodzących z miasta Kolno, organizowanych przez Urząd Miasta Kolno, w tym opłata OC i NW kolonii, zatrudnienie na umowy zlecenia kierownika kolonii i wychowawców oraz w razie potrzeby pielęgniarkę. Ewentualny zakup OC dla kierownika i wychowawców na czas trwania kolonii.</p> <p>7) Remont budynku Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka” (m.in.: położenie paneli w Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym ds. Uzależnień oraz Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”, zakup mebli) zakup sprzętu komputerowego.</p> <p>8) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dzieckiem z rodzin z problemem alkoholowym.</p> <p>9) Dofinansowanie bieżącej działalności placówek, w których prowadzona jest praca z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym.</p> <p>10) Finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”.</p> <p>11) Finansowanie środowiskowych programów pomocy rodzinie, których efektem będzie między innymi zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców.</p> <p>12) Finansowanie paczek świątecznych dla dzieci ze Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka” oraz kolacji wigilijnej.</p>				<p>8 000,00</p> <p>35 000,00</p> <p>7 000,00</p> <p>4 000,00</p>
--	--	--	--	--	--

		<p>13) Organizowanie lokalnych porad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym.</p> <p>14) Rekomendowane jest finansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych w placówce wsparcia dziennego realizujących zadania określone w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.</p> <p>Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.</p> <p>1) Wspieranie działalności grup samopomocowych.</p> <p>2) W razie potrzeb zapewnienie dostępności specjalistów przygotowanych do pracy z członkami rodzin problemem przemocy – dorosłymi i dziećmi.</p> <p>3) W razie potrzeb wdrażanie i finansowanie metod pracy z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie, mających na celu zwiększenie umiejętności radzenia sobie z przemocą (programy, warsztaty).</p> <p>4) W razie potrzeb organizowanie szkoleń, konferencji i seminariów z zakresu poznawania mechanizmów zjawiska przemocy w rodzinie, specyfiki funkcjonowania osób doświadczających przemocy w rodzinie i stosujących przemoc, konsekwencji życia w rodzinie z problemem przemocy, zasad kontaktu z klientem oraz szkolenia dla służb zajmujących się pomaganiem osobom krzywdzonym i doświadczającym przemocy (w tym lekarze rodzinni).</p> <p>5) Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjno – edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci.</p> <p>6) Prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne.</p>			
3.	<p>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży – w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących</p>	<p>1) Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo – wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży (wdrażanie programów o sprawdzonej skuteczności).</p> <p>2) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć</p>	<p>Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Miejską Komisją</p>		42 000,00

	<p>w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.</p>	<p>profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) Realizacja programów profilaktycznych dla rodziców i aktywna współpraca z nimi z tym obszarze. 4) Wdrażanie w razie potrzeb programów profilaktyczno – interwencyjnych dla młodzieży upijającej się. 5) Wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez mentorów/tutorów, programów liderkich i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia. 6) Realizacja środowiskowych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży. 7) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. 8) Diagnoza lokalnych problemów społecznych. Badania opinii społecznej, badania przeprowadzone w sklepach oraz badania przeprowadzone wśród uczniów. 9) Zatrudnienie na umowę zlecenie nauczyciela zajęć muzycznych. Zajęcia będą prowadzone dla chętnych dzieci ze Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”. 10) Realizacja pozalekcyjnych zadań sportowych. 11) Współpraca ze szkołami na rzecz promocji zdrowia i wskazywania alternatywnych form spędzania czasu wolnego z dala od używek np. rajd rowerowy/wycieczki połączone z konkursami i zabawami o charakterze profilaktyki alkoholowej. <p>Edukacja publiczna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Prowadzenie lokalnych kampanii np. „Przeciw pijanym kierowcom”, „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Stop przemocy”. 2) Udział i finansowanie działań w ramach obchodów Podlaskich Dni Rodziny. <p>Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kampanie społeczne. 2) Finansowanie i realizacja programów profilaktycznych w szkołach nauki jazdy. 	<p>Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>		
--	---	---	---	--	--

		<p>3) Finansowanie programów profilaktyki alkoholowej dla kierowców zawodowych.</p> <p>4) W razie możliwości organizowanie programów psychokorekcyjnych dla kierowców zatrzymanych za jazdę w stanie nietrzeźwości lub stanie po spożyciu alkoholu.</p> <p>Działania na rzecz ograniczenia populacji osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.</p> <p>1) Wdrażanie do podstawowej opieki zdrowotnej programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji (WRKI) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.</p> <p>2) Finansowanie szkoleń dla personelu medycznego w obszarze WRKI.</p> <p>3) Zakup materiałów edukacyjnych dla personelu medycznego i pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej.</p>			
4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	<p>1) Udostępnianie lokalu dla grupy „AA”.</p> <p>2) Zakup pomocy z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy do szkół, bibliotek, lecznictwa odwykowego, punktu konsultacyjnego i świetlicy środowiskowej.</p>	Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Cały rok	Ulotki, broszury, miesięczniki ujęte w rozdziałach powyżej
5.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolnie	<p>1) Korespondowanie z Prokuraturą Rejonową w Kolnie, z Komendą Powiatową Policji w Kolnie, z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.</p> <p>2) Wynagrodzenie dla MKRPA w Kolnie.</p>			18 000,00
6.	Wynagrodzenie pracowników wraz z pochodnymi (pełnomocnik i referent)	Zabezpieczenie środków finansowych na wynagrodzenie pełnomocnika i referenta.	Urząd Miasta Kolno	Cały rok	88 000,00

10. Kontrola realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2018.

Realizatorem Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2018 jest Burmistrz Miasta Kolno.

Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych składa Burmistrzowi Miasta Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w terminie do końca lutego za rok poprzedni. Burmistrz Miasta składa Radzie Miasta Kolno sprawozdanie z wykonania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w terminie do końca I kwartału roku następnego.

Środki finansowe na wykonanie niniejszego programu pochodzą z budżetu miasta, w tym w szczególności z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.